

DECIZIA nr. 776 din 28 noiembrie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 71 din Codul de procedură penală](#)

EMITENT

• CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Publicat în [MONITORUL OFICIAL nr. 58 din 19 ianuarie 2018](#)

Data intrării în vigoare 19-01-2018

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Mihaela Ionescu	- magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Iuliana Nedelcu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 71 din Codul de procedură penală](#), excepție ridicată de Cioroianu Ștefan și Cioroianu Maria în Dosarul nr. 1.157/54/2017 al Curții de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.437D/2017.
2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.
3. Magistratul-asistent referă asupra cauzei și arată că autorii au depus la dosar concluzii scrise, prin care solicită admiterea excepției de neconstituționalitate, la care au anexat înscrisuri.
4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea, ca nefondată, a excepției de neconstituționalitate, reținând că dispozițiile criticate au fost modificate, având în vedere necesitatea asigurării unei justiții mai aproape de justițiabil, a unei justiții mai deschisă acestuia, totodată, fiind asigurată și celeritatea procesului penal. De asemenea, reține, față de criticile autorilor excepției, că - în măsura în care se va pune în discuție ca instanța care este, în prezent, competentă să se pronunțe cu privire la strămutare să devină instanță de control judiciar a cauzei care se solicită a fi strămutată - această problemă va fi soluționată de Înalta Curte de Casație și Justiție, potrivit posibilităților legale. Reține că strămutarea vizează o cauză în raport de un anumit moment procesual, iar nu cauza penală în raport cu întreg parcursul său. Totodată, strămutarea vizează instanța sesizată cu cauza în care se solicită strămutarea, iar nu instanța de judecată ce ar putea fi, cândva, sesizată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Sentința penală nr. 169 din 25 iulie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 1.157/54/2017, Curtea de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor [art. 71 din Codul de procedură penală](#). Excepția a fost ridicată de Cioroianu Ștefan și Cioroianu Maria, cu ocazia soluționării unei cauze penale.
6. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorii excepției susțin că accesul liber la justiție constituie un principiu fundamental al organizării oricărui sistem juridic democratic, reprezentând facultatea oricărei persoane de a introduce o cerere în justiție, implicând obligația corelativă a statului ca, prin instanța competentă, să soluționeze această cerere. În doctrina dreptului european, dreptul de acces la un tribunal este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul „să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta atingerea adusă drepturilor sale”. Dreptul de acces la justiție impune obligații în sarcina legiuitorului și executivului. Statul este ținut să acorde oricărei persoane toate facilitățile rezonabile de drept și de fapt pentru a accede la instanță, elemente ce se concretizează în efectivitatea dreptului de acces la instanță. Plecând de la aceste premise, autorii excepției apreciază că, în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, se impune ca judecarea plângerii împotriva soluției procurorului să se efectueze de o instanță independentă și imparțială, iar nu de o instanță asupra căreia planează suspiciuni reale de parțialitate. În sensul celor susținute invocă Hotărârea din 1 octombrie 1982, pronunțată în Cauza Piersack împotriva Belgiei.
7. În continuare, apreciază că aspectele arătate creează cel puțin un dubiu asupra imparțialității judecătorilor secției penale. Susțin că doar prin strămutarea cauzei la o altă instanță egală în grad, din zona altei curți de apel, se va putea asigura desfășurarea normală a procesului, cu respectarea tuturor principiilor necesare asigurării unei

judecăți echitabile, proces în care să nu planeze asupra judecătorilor bănuiele cu privire la lipsa de imparțialitate a acestora. Cu toate acestea, strămutarea este împiedicată de dispozițiile [art. 71 din Codul de procedură penală](#), care dispun strămutarea cauzei „de la curtea de apel competentă la o altă curte de apel, iar curtea de apel strămută judecarea unei cauze de la un tribunal sau, după caz, de la o judecătorie din circumscripția sa la o altă instanță de același grad din circumscripția sa”.

8. Curtea de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Prevederile [art. 21 din Constituție](#), prin generalitatea formulării lor, permit accesul la justiție al oricărei persoane fizice sau juridice pentru apărarea oricărui drept sau libertate și a oricărui interes legitim, în mod concret și efectiv, în sensul că justițiabilul trebuie să beneficieze de posibilitatea clară și concretă de a contesta un act care aduce o atingere drepturilor sale, fără ca vreo lege să poată îngredi acest drept. Instituția strămutării reprezintă un remediu procesual instituit de legiuitor în vederea asigurării standardului de imparțialitate în efectuarea actului de justiție. Strămutarea vizează o suspiciune colectivă de lipsă de imparțialitate a judecătorilor unei instanțe, iar dispunerea acestei măsuri, în cazurile în care se impune, vizează dezideratul asigurării bunei desfășurări a procesului penal și respectarea dreptului la un proces echitabil, atunci când nu există garanții de imparțialitate în privința niciunuia dintre judecătorii instanței sesizate. Apreciază că strămutarea nu este o procedură de soluționare în fond a procesului, ci constituie o procedură specială, de stabilire a competenței teritoriale a instanței de judecată, cu scopul asigurării condițiilor unui proces echitabil, în care părțile să dispună de aceleași mijloace de apărare și să aibă posibilitatea de a-și exercita dreptul la apărare în mod efectiv și eficient. În final, arată că motivele invocate de petent în susținerea cererii de sesizare nu reflectă faptul că i s-ar îngredi autorului excepției dreptul de acces la justiție, acesta având asigurat acest drept prin prisma procedurii prevăzute de dispozițiile [art. 340 și următoarele din Codul de procedură penală](#).

9. Potrivit prevederilor [art. 30 alin. \(1\) din Legea nr. 47/1992](#), actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

10. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile scrise ale autorilor excepției și înscrisurile depuse la dosar, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile [Constituției](#), precum și [Legea nr. 47/1992](#), reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale [art. 1 alin. \(2\)](#), ale [art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992](#), să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile [art. 71 din Codul de procedură penală](#), cu următorul conținut: „Înalta Curte de Casație și Justiție strămută judecarea unei cauze de la curtea de apel competentă la o altă curte de apel, iar curtea de apel strămută judecarea unei cauze de la un tribunal sau, după caz, de la o judecătorie din circumscripția sa la o altă instanță de același grad din circumscripția sa, atunci când există o suspiciune rezonabilă că imparțialitatea judecătorilor instanței este afectată datorită împrejurărilor cauzei, calității părților ori atunci când există pericol de tulburare a ordinii publice. Strămutarea judecării unei cauze de la o instanță militară competentă la o altă instanță militară de același grad se dispune de curtea militară de apel, prevederile prezentei secțiuni privind strămutarea judecării cauzei de către curtea de apel competentă fiind aplicabile.”

13. Autorii excepției de neconstituționalitate susțin că textul de lege criticat contravine prevederilor constituționale cuprinse în [art. 21](#) referitor la accesul liber la justiție.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în esență, autorii excepției critică normele procesual penale ale [art. 71](#) din perspectiva imposibilității strămutării unei cauze de la un tribunal sau judecătorie aflată în circumscripția unei curți de apel la o instanță de același grad aflată în circumscripția unei alte curți de apel.

15. În ceea ce privește strămutarea, Curtea observă că, în jurisprudența sa, a stabilit că aceasta nu este o procedură de soluționare în fond a procesului, ci constituie o procedură specială, de stabilire a competenței teritoriale a instanței de judecată, cu scopul asigurării condițiilor unui proces echitabil, în care părțile să dispună de aceleași mijloace de apărare și să aibă posibilitatea să își exercite dreptul la apărare în mod efectiv și eficient (a se vedea [Decizia nr. 226 din 7 martie 2006](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 294 din 31 martie 2006). De asemenea, Curtea a reținut că strămutarea este cea „deplasare a competenței”, care constă în trecerea, pentru serioase temeiuri, a unei cauze de la o instanță care avea competența obișnuită la o altă instanță, de același fel (civilă sau militară) și de același grad, în a cărei competență teritorială nu intră acea cauză. Deci, prin strămutare, rămân nealterate competența materială, funcțională și cea după calitatea persoanei, aceasta având efecte numai

asupra competenței teritoriale (a se vedea [Decizia nr. 438 din 21 iunie 2016](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 857 din 27 octombrie 2016, paragraful 15).

16. Strămutarea se definește ca fiind acea instituție procesuală prin care o instanță competentă potrivit regulilor generale de competență va fi desesizată de judecarea unei cauze în favoarea unei alte instanțe de același grad, pentru motive care pun la îndoială imparțialitatea ei ([Decizia nr. 558 din 16 octombrie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 897 din 10 decembrie 2014, paragraful 16). Totodată, Curtea a reținut că strămutarea reprezintă un remediu excepțional pentru situații în care deplina imparțialitate - îndeosebi în componenta sa obiectivă, respectiv aparența de imparțialitate în ochii unui observator obiectiv și rezonabil, iar nu insinuant și tendențios - a instanței, în întregul său, nu poate fi asigurată ([Decizia nr. 98 din 7 martie 2017](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 25 mai 2017, paragraful 15).

17. Astfel, din cele reținute de instanța de control constituțional în jurisprudența sa, Curtea constată că strămutarea reprezintă unul dintre mijloacele procesuale care contribuie la asigurarea caracterului efectiv al imparțialității judecătorilor, garanție instituțională a dreptului la un proces echitabil. De altfel, Curtea a reținut că un element esențial al dreptului la un proces echitabil îl constituie independența și imparțialitatea instanței, aceasta din urmă definindu-se, de regulă, prin lipsa oricărei prejudecăți sau atitudini părtinitoare ([Decizia nr. 625 din 26 octombrie 2016](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 107 din 7 februarie 2017, paragraful 18).

18. În acest context Curtea observă că, în acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, a statuat că imparțialitatea magistratului poate fi apreciată într-un sens dublu: din perspectiva unui demers subiectiv - imparțialitatea subiectivă, și din perspectiva unui demers obiectiv - imparțialitatea obiectivă. În acest sens, instanța de contencios constituțional a reținut că demersul subiectiv tinde a determina convingerea personală a unui judecător într-o cauză anume, ceea ce semnifică așa-numita imparțialitate subiectivă, iar demersul obiectiv are scopul de a determina dacă există garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în privința sa, ceea ce semnifică așa-numita imparțialitate obiectivă ([Decizia nr. 625 din 26 octombrie 2016](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 107 din 7 februarie 2017, paragraful 19, și [Decizia nr. 558 din 16 octombrie 2014](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 897 din 10 decembrie 2014, paragraful 19).

19. Cu privire la imparțialitatea obiectivă, Curtea observă că, analizând dispozițiile procesual civile referitoare la temeiurile strămutării, a constatat că, în unele cazuri, există elemente obiective care conduc în mod întemeiat la îndoieli cu privire la imparțialitatea instanței. Astfel, Curtea a constatat că strămutarea la altă instanță judecătorească din circumscripția aceleiași curți de apel nu este în toate cauzele suficientă pentru a înlătura motivele de bănuială legitimă care au stat la baza măsurii strămutării, ceea ce înseamnă că ele vor exista la orice instanță judecătorească din circumscripția aceleiași curți de apel ([Decizia nr. 169 din 24 martie 2016](#), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 353 din 9 mai 2016, paragraful 23, și [Decizia nr. 558 din 16 octombrie 2014](#), precitată, paragraful 21). Cu acele prilejuri, Curtea a identificat, drept element pe care se fundamentează bănuiala legitimă și care trebuie să determine în toate cazurile strămutarea, o anumită calitate a părților din proces. Astfel, Curtea a admis excepțiile de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile criticate din [Codul de procedură civilă](#) sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de judecător la curtea de apel a uneia dintre părți și la calitatea de parte a curții de apel în raza căreia funcționează instanța investită cu judecarea litigiului. Cu alte cuvinte, Curtea a constatat că bănuiala legitimă fundamentată pe anumite elemente va afecta, întotdeauna, imparțialitatea obiectivă a tuturor instanțelor judecătorești din circumscripția unei curți de apel. Astfel, Curtea a statuat, cu valoare de principiu că, per se, calitatea de judecător la curtea de apel a uneia dintre părți și calitatea de parte a curții de apel în raza căreia funcționează instanța investită cu judecarea litigiului reprezintă elemente ce afectează imparțialitatea obiectivă a tuturor instanțelor aflate în circumscripția acelei curți de apel.

20. Cu toate acestea, Curtea reține că, în prezenta cauză, autorii excepției nu critică dispozițiile [art. 71 din Codul de procedură penală](#) din perspectiva calității pe care părțile sau subiecții procesuali principali o pot avea. În ceea ce privește criticile de neconstituționalitate formulate, Curtea observă că autorii excepției se rezumă la a susține că toate instanțele judecătorești aflate în circumscripția unei curți de apel sunt lipsite de imparțialitate, fără a indica existența elementelor obiective care conduc în mod întemeiat la îndoieli cu privire la imparțialitatea acestor instanțe. În aceste condiții, Curtea nu poate identifica niciun motiv care să permită constatarea că norma procesual penală criticată contravine dispozițiilor constituționale privind liberul acces la justiție, excepția de neconstituționalitate urmând a fi respinsă ca neîntemeiată.

21. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul [art. 146 lit. d\)](#) și al [art. 147 alin. \(4\) din Constituție](#), al [art. 1-3](#), al [art. 11 alin. \(1\) lit. A.d\)](#) și al [art. 29 din Legea nr. 47/1992](#), cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
În numele legii
DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Cioroianu Ștefan și Cioroianu Maria în Dosarul nr. 1.157/54/2017 al Curții de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori și constată că dispozițiile [art. 71 din Codul de procedură penală](#) sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Craiova - Secția penală și pentru cauze cu minori și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 28 noiembrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,

Mihaela Ionescu
